

AMICS DE NÚRIA

FLORDENEU

Núm. 10 – I semestre del 2025 – any 5 – 4 €

Fem camí sempre!, Mare de Déu de Núria

SUMARI

El camí des del servei <i>José Luís Costa</i>	4
Pelegrinatge <i>Jordi Muner</i>	5
De Montserrat a Núria <i>Miquel Sitjar i Serra</i>	7
En record de Maria Antònia Farrés	9
Història dels capellans <i>Carlos Baijet</i>	11
«Assentar» i «assentar-se» <i>Ramon Sangles</i>	14
«Ésser» o «estar»? <i>Ramon Sangles</i>	15

FOTO DE LA PORTADA

El grup de pelegrins Montserrat-Núria, arribant a Núria, a la Creu d'en Riba.

FOTO: Amanda Aguilà

PER A REBRE LA REVISTA

La revista **FLORDENEU** és un òrgan de comunicació dels «Amics de Núria», vinculats al Santuari de la Mare de Déu de Núria.

Per a rebre la revista, feu-vos socis dels «Amics». Informació al web:

www.amicsdenuria.cat.

NOTA: Si algun soci vol rebre la revista en PDF per correu electrònic, això farà estalviar paper i despeses de Correus, i contribuirà a respectar les normes mediambientals de les quals tant es parla darrerament. Per a donar aquesta informació telefoneu al número 679 986 935, de Dolors Bassols. Gràcies!

CATALUNYA, POBRA MARE (Àngel Guimerà)

Catalunya, pobra mare,
no et sento els glatits del cor!
Qui t'ha vist i qui et veu ara!
Un temps lluitant per l'honor:
avui amb fang a la cara,
cercant només grapats d'or!

PUBLICACIÓ I ADMINISTRACIÓ
«Amics de Núria»

ADREÇA POSTAL: Amics de Núria. Santuari.
Núria. 17534-Querolbs.

ADREÇA ELECTRÒNICA:

info@amicsdenuria.cat

WEB: www.amicsdenuria.cat

CONSELL ASSESSOR: David Aguilà, Dolors Bassols, Rosa Corominas, Pilar García, Joan Perera, Ramon Sangles, Miquel Sitjar

DIRECTOR: Miquel Sitjar i Serra

REDACTOR EN CAP: Joan Perera i Faura

MAQUETACIÓ I CORRECCIÓ: Ramon Sangles i Moles

La redacció no s'identifica
necessàriament amb les opinions
expressades en els articles publicats.

Com a president de la Lliga Espiritual de Núria us vull presentar en Santiago, un jove arquitecte i veí meu que vaig conèixer ara fa dos anys i amb qui he desenvolupat una bonica amistat. És una persona d'aparença humil i reservada, però darrera d'aquesta faceta s'hi amaga un gran talent.

Un bon dia vaig compartir amb ell una idea i un projecte per al Santuari de Núria, que va sorgir d'una pregària que vaig fer conjuntament amb Mn. Joan Perera al voltant del llac.

Quan vam acabar de pregar el rosari al voltant del llac, ens vam adonar que els misteris i les avemaries del rosari quedaven perfectament encerclats al voltant del llac d'una manera digna, bonica i natural.

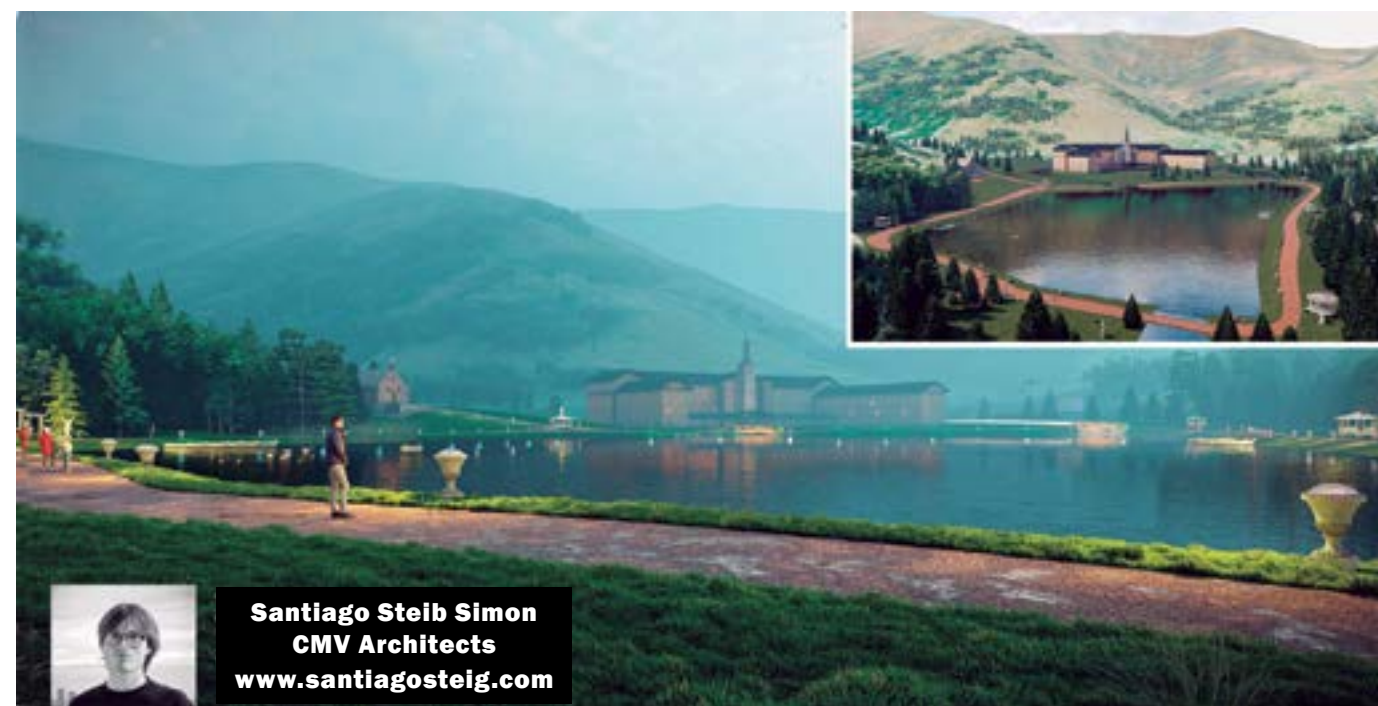
D'ençà del dia d'aquesta trobada-pregària, Mn. Joan i un servidor anem

madurant i meditant un projecte, i el posem a la presència del Senyor perquè es faci la seva voluntat, que és donar l'oportunitat d'oferir a les persones que vénen a visitar el Santuari poder passejar pel llac de la mà de la Mare de Déu.

És per això que vaig proposar a en Santiago si em podia fer, com a arquitecte que és, uns plànols per a veure i valorar com quedaria el projecte, i ell, amb molt de gust i d'una manera totalment gratuïta, s'hi va oferir ràpidament.

Com a president de la Lliga Espiritual de Núria vull agrair especialment a Santiago tot el temps i dedicació altruïsta per a poder plasmar, a través d'aquets plànols, un trosset de paradís aquí a la terra. ♦

David Aguilà Solano

Santiago Steib Simon
CMV Architects
www.santiagosteig.com

El camí des del servei

JOSÉ LUÍS COSTA

El passat mes de juny es va realitzar el camí de Pelegrinatge de Montserrat a Núria, però el camí va començar molt abans. En primer lloc, la planificació del recorregut, on l'experiència de Carles Baijet va esdevenir clau per a poder dur a terme aquesta bona iniciativa.

El grup de pelegrins arribats al destí: la Basílica de la Mare de Déu de Núria

Després va començar una feina ben interessant, que va ser visitar tots els punts per on havia de passar el camí. Van ser molts quilòmetres, moltes hores i moltes entrevistes amb molta gent per tal de presentar-los el projecte.

Aquestes matinals —que és com les vam batejar— ens van permetre fer una descoberta dels diferents paisatges de la nostra terra i gaudir-ne en diferents moments de l'any. Això féu que no hi hagués cap dia igual.

Finalment arribà la part de logística i d'intendència; calia preparar-ho tot i ser a punt per a la sortida. S'ha de reconèixer que els entrebancs que van sorgir a última hora no van ser pocs, però, amb l'ajuda de la Mare de Déu, tot es va anar solucionant.

I arriba el gran dia: l'Eucaristia d'enviament a la Parròquia del Crist Redemptor, des-

prés de la qual comencem a moure'ns cap a Montserrat; nervis, presses i també embussos; però tot va anar bé.

L'endemà, després de la benedicció, va començar el camí, la majoria a peu i jo en el vehicle d'assistència, preparant-ho tot perquè els caminants poguessin trobar una mica de descans en el seu pelegrinatge: menjar, beure i remeis contra la calor que feia, *claretes*, fruita fresca i estar preparat per a qualsevol necessitat que pogués haver-hi.

L'autocaravana es va convertir en un punt on conversar i descansar, un punt de trobada de tot el grup.

Jo vaig viure un camí de donació als altres, un pelegrinatge basat en el servei, acompanyant els qui estaven cansats, amb un somriure quan les forces començaven a fallar, encoratjant quan algú necessitava acompanyament, si no físic, moral.

En aquest donar-me als altres és on vaig sentir la presència de la Mare de Déu. Això omplí les meves hores de treball, tenint cura de qui ho necessitava, aportant una mica d'escalf quan semblava que els peus ja no podien fer ni una passa més.

Vam començar un grup de gent molt diversa, cadascun amb les seves realitats, els seus problemes, però amb l'objectiu clar d'arribar a Núria, i el vam acabar molt agermanats els uns amb els altres després de superar tots junts els problemes que anaren sortint.

Cadascun va aportar el millor d'ell mateix perquè tot sortís bé, i això ens ha fet aconseguir l'objectiu i ens ha fet estimar-nos molt més que quan vàrem fer la primera passa a Montserrat. ♦

Pelegrinatge

JORDI MUNER

Una instantània del camí dins el terme de la Quar, al Berguedà

Començaré per dir que el pelegrinatge va ser espectacular en tots els sentits. Un fet que, en cap cas, no m'esperava, perquè, sincerament, he de dir que em feia una mica de mandra. La mateixa mandra de quan em van convidar a Terra Santa, on hi anava amb recança. L'experiència, però, fou inoblidable, extraordinària.

Quan en David Aguilà, president dels Amics de Núria, em va proposar de participar en la recuperació del pelegrinatge des de l'Abadia de Montserrat (Bages) al Santuari de Núria (Ripollès), que durant anys havien organitzat els Amics de Núria, el primer que li vaig proposar fou que haviem de facilitar l'accés públic a tota la informació i documentació perquè tothom pogués fer aquest pelegrinatge. Així es va recuperar la ruta 1 de pelegrinatge a Núria, sortint de Montserrat, uns 170 km, amb la intenció d'anar oferint altres rutes o variants del pelegrinatge sortit d'altres llocs. Hem d'agrair la feina de documentació i informació feta per en Carlos Baijet, que durant anys va organitzar el pelegri-

natge dels Amics de Núria i que ha servit per re-crear-la.

<https://amicsdenuria.com/peregrinatjes/ruta1-montserrat-nuria-bergueda>.

Ens proposàrem de provar alguns trams abans d'iniciar el pelegrinatge, i així és com va sorgir el grup de WhatsApp *Bona Nova Excursions* (BNE), un grup obert a la participació, on cada vegada som més membres i amb qui vàrem assajar alguns dels trams.

Vàrem iniciar el pelegrinatge sortint plegats de la parròquia de Crist Redemptor, de Barcelona, i ens traslladàrem al Santuari de Montserrat, el nostre punt de partida. I ho vàrem fer acompanyats de fidels de la parròquia i de membres de l'Agrupació de Defensa Forestal d'Esparreguera.

L'endemà, dia 22 de juny, després d'haver fet unes pregàries al cambril del Santuari de Montserrat, amb la benedicció i els bons auguris del pare Joan Maria Mayol, amb l'encàrec de portar una pregà-

Trobada a Puig-Reig amb l'Escola d'Animació Bíblica, on férem un taller sobre la Mare de Déu

ria de la Moreneta a la Mare de Déu de Núria, i un cop segellat el títol de cada pelegrí, emprenguérem el trajecte. Havia començat el pelegrinatge.

En aquesta primera etapa hi hagué ja un accidentat, però això no ens va fer perdre la illusió ni els bons desigs, ans al contrari, va propiciar més cohesió de grup. L'encert de disposar d'un vehicle de suport —un vehicle «escombra»— va permetre assistir l'accidentat i oferir avituallament als pelegrins durant tot el trajecte.

A mesura que s'avançava en el pelegrinatge, i davant les diferències d'edat i d'experiència a muntanya, vàrem veure la necessitat d'establir punts d'avituallament, que varen representar un gran encert, perquè permetien d'ajustar les etapes a les possibilitats de cada pelegrí.

Al llarg del pelegrinatge s'hi afegiren altres pelegrins i pelegrines, amb qui recorreguérem plegats uns quants trams; també vàrem rebre visites durant tot el recorregut.

Com en tota ruta, a mesura que avançava el pelegrinatge, els cors s'anaven obrint i es creaven llaços d'amistat i d'afecte, com si anéssim desfullant una margarida.

Celebràrem la revetlla de Sant Joan a Sallent, on abans havíem fet unes pregàries a la capella. També vàrem participar de la celebració eucarística a Ripoll, on Mn. Josep Maria Sala ens va oferir un ruta guiada pel Monestir i per les restes pre-romàniques excavades recentment.

Especialment rellevant fou la darrera etapa: de Ribes de Freser a Núria, a la qual es van incorporar antics i nous pelegrins. Fou emotiu el sopar de germanor del dia abans amb tots els participants, durant el qual es va donar relleu a la nova etapa del pelegrinatge, amb el gest simbòlic de lliurar —en Carles Baijet— el bastó que havia acompanyat tots els pelegrinatges anteriors al nou president i *alma mater* del projecte, David Aguilà. També s'hi féu públic el reconeixement als pelegrins que enguany varen iniciar el trajecte a Montserrat.

L'endemà, ja al Santuari de Núria, ens vàrem aplegar amb les pelegrines de la parròquia de Crist Redemptor, que hi pujaren el dia abans, i plegats ens vàrem adreçar a la Mare de Déu de Núria per fer-li pregàries i lliurar-li el desig de la Moreneta. Tot seguit es va celebrar l'eucaristia amb la participació d'altres pelegrins vinguts de Queralbs i Torà, i es procedí a la benedicció de les farinetes abans de la menjada popular. Vàrem cloure el pelegrinatge amb un dinar de germanor al restaurant de Núria.

Fer 170 km en vuit dies, caminant per múltiples paratges i vivint en germanor i també amb les dificultats pròpies de la convivència, ha estat tot un repte, que hem assolit. Ha estat un goig aconseguir aquesta fita tots plegats, i ens felicitem per l'èxit aconseguit amb el desig que puguem encetar noves rutes i que, aquest, sigui un pelegrinatge per molts anys. ♦

De Montserrat a Núria. Camins compartits

MIQUEL SITJAR I SERRA

Tot fent el renovat camí de pelegrinatge de Montserrat a Núria podem meditar, contemplar la bellesa de la natura del nostre país, pregar, i també fer-nos preguntes, com les que ens fèiem quan érem infants a colònies i jugàvem al joc de les semblances i diferències entre llocs, persones o coses. Sense voler-vos tornar a fer-vos jugar explícitament a aquest joc, m'agradarà, però, en aquest article, recordar algunes de les diferències i semblances entre aquests dos santuaris de nou afortunadament units per un camí de pelegrinatge. La més evident de les diferències és que Montserrat, a més a més de santuari, és també un monestir i seu d'una estable comunitat de monjos que ara celebra mil anys d'estada en aquella muntanya. Hi ha, però, moltes altres diferències i semblances no tan evidents, que poden causar sorpresa i que són dignes de ser recordades.

Posem alguns exemples. Una semblança és que Núria i Montserrat són noms de persona, especialment de noia o dona. Això ho sap tothom. Però el que no és gaire conegut és com s'ha invisibilitzat que Montserrat i Nuri van ser i són també noms d'home. De fet, la primera persona que va portar el nom de la Mare de Déu de Núria va ser un home: el cavaller Nuri Joan de Peguera, al segle XV. Potser tam-

que el va convertir en un lloc culte i refinat, popular però també elitista, a diferència del santuari de Núria, molt més humil i més popular que elitista. Per això Montserrat va rebre el títol de primer santuari de Catalunya, quedant Núria relegat a un digne segon lloc. Montserrat es va llavors castellanitzar, seguint el corrents culturals de moda a Catalunya durant els primers segles de l'edat moderna, mentre que Núria va resistir en la catalanitat.

El primer llibre publicat sobre Montserrat, imprès l'any 1582, fou el castellaníssim *Libro de la Historia y milagros hechos a invocación de Nuestra Señora de Montserrat*, mentre que el primer llibre sobre el santuari de Núria, imprès l'any 1666, és el militantment català *Història i miracles de la sagrada imatge de Nostra Senyora de Núria*, de Francesc Marés. L'autor, en el pròleg, deixa ben clar que escriu en català perquè els devots del santuari pirinenc no entenen la llengua castellana o que, si la saben, no tindran tan gust de llegir-la com en la seva llengua: la catalana. Sembla, doncs, que el castellà era llavors molt més entès a Montserrat que a Núria.

Moltes vegades el santuari de Núria, lluitant contra les circumstàncies difícils del seu aïllament, s'ha volgut assemblejar a Montserrat. Diverses vegades va voler tenir escolania, i n'hi va haver, però va durar pocs anys.

La imatge de la Mare de Déu de Núria ha estat molt més mal tractada pels drames de la història política del país que no la de Montserrat. Va ser segrestada l'any 1967, una acció potser justificable des del punt de vista polític dels seus autors, però que va frustrar un dels primers intents de modernització del santuari de Núria després de la Guerra Civil (1936-1939), en part propiciat pels Amics de Núria, que van viure amb dolor aquell segrest i les seves conseqüències pel santuari.

Però, per moltes diferències que hi hagi, cap d'aquestes no oculta, tant a Núria com a Montserrat, que es venera la mateixa persona: Maria, la mare del Salvador. ♦

poc no es recorda gaire que el senyor (no la senyora) Montserrat Fénech és un dels personatges més importants, no de la història de Montserrat, sinó (quina ironia!) de la de Núria, en ser un dels enginyers principals del gairebé centenari cremallera de Núria.

Vegem, però, alguna altra semblança. La història d'aquests dos santuaris va tenir un començament similar, un lloc de culte a la Mare de Déu: una marededéu trobada. Les dues, Núria i Montserrat, eren igualment estimades i venerades per la gent del poble durant l'edat mitjana. A molts dels testaments medievals, recollits per notaris de la Vall de Ribes, com en un dictat el 18 de maig de 1379 a Pardines, el testador, el pagès Pere Rovirola, en el moment de la mort, es va encomanar per igual a les dues marededéus.

Amb el pas del temps, sobretot durant l'edat moderna, el santuari i monestir de Montserrat, residència d'una comunitat de monjos savis i sants, va anar guanyant una fama universal

En record de Maria Antònia Farrés Domingo

Santa Coloma de Queralt, 1928 - Badalona, 2023

MARIA ANTÒNIA BASSOLS FARRÉS, MARIA DOLORS B. F., NÚRIA B. F. I ASSUMPTA B. F.

Maria Antònia Farrés Domingo, filla de cal Jaume Punto, de Santa Coloma de Queralt, va deixar-nos el proppassat 18 de novembre del 2023 a l'edat de noranta-cinc anys.

La mare era una persona molt activa, positiva, valenta, amigable, sol·licita, optimista, compromesa i molt estimada per tothom qui la va conèixer.

Era filla de Joan Farrés Puig i de Ramona Domingo Tomàs. Va néixer al número 4 del Carrer Major. La seva infància va ser feliç. A la plaça es va fer un tip de jugar a saltar a corda. De menjar, ben poc, però la xocolata era una excepció.

D'amagat baixava les escales cap el molí de la xocolata, hi sucava els meus ditets i... mai, mai m'hi van enxampar!

A principis del 1936 la família es trasllada al número 17 del mateix carrer. Comença la Guerra Civil. De gana no en van passar, però de patiment, Déu n'hi do!

Va anar a estudiar a casa del senyor Martí; i, a les monges, només dibuix i piano.

Molt joveneta se'n va a Barcelona. Es matricula a l'Escola de Belles Arts, a l'acadèmia de dibuix de Nolasc Valls i a l'Escola de la Dona, de la Diputació. Encara li quedava temps per a activitats lúdiques, com cantar a l'Orfeó Laudate. A Barcelona va fer moltes amistats i hi va conèixer en Ramon Bassols Genís, el nostre pare.

Maria Antònia Farrés amb el seu espòs Ramon Bassols el dia del seu casament, al monestir de Poblet (dia 2 de maig de 1952)

Es van instal·lar en un pis al barri de la Salut de Badalona, on el pare, l'any 1949, havia obtingut una plaça de metge de capçalera de la sanitat pública. La Salut era un barri deixat de la mà de Déu, on el Dr. Bassols va exercir una important tasca social i humanitària.

Antònia M. Farrés amb les seves filles, autores del present article, en l'acte d'inauguració de la font dedicada al Dr. Bassols a Núria, el 24 de juny de 1962 (fons família Bassols)

Recordem les escapades a Núria, els pares i amics anant d'excursió i les nenes jugant al santuari, i també les estades a casa dels avis materns a Santa Coloma de Queralt.

El 9 de juliol del 1959 mor el pare d'accident, i la mare queda viuda molt jove; tenia trenta-un anys i quatre criatures petites. Sempre ens havia comentat que es va plantejar:

A partir d'ara hauré de fer de pare i de mare.

I ho va fer! I va tirar endavant!

A casa ens llegia *Les aventures d'en Massagran*, rebíem el *Cavall Fort* i ens va fer entrar a l'escoltisme.

Va haver-hi una època en què totes estudiàvem, la mare la primera. S'havia matriculat a l'Escola d'Arts i Oficis, i va acabar sent ceramista.

Des de sempre va participar en diferents activitats culturals. Era sòcia d'associacions com: Museu de Badalona, Òmnium Cultural, Amics de Verdaguer, Amics dels Museus d'Osona i moltes més. Assistia a les Aules Universitàries, i formà part de la junta durant una llarga temporada.

Com que li agradava conèixer món, sovint feia escapades per Europa amb una colla d'amics que havia anat fent a Badalona.

Com que mai no havia perdut el contacte amb els seus orígens, era sòcia de l'Associació Cultural Baixa Segarra, i rebia la revista *La Segarra*. Una exposició amb pintures de Mn. Esteve Puig Segura, oncle del seu pare, fou el punt de partida de la reobertura de la botiga de Cal Jaume Punto, l'any 2017.

Poc abans de la pandèmia va assistir a dos actes molt emotius en homenatge al pare, celebrats respectivament al Museu Badalona i a la parròquia de la Salut, on es féu la presentació del llibre *El Dr. Bassols. Una vida dedicada a la Salut*.

De mica en mica es va anar apagant, mantenint el cap força clar. Sovint ens deia:

Que contents que estarien els avis, de veure la botiga com a museu!

I, ja molt fluixeta, una pneumònia se la va endur.

La mare ha sigut una gran dona, ha tingut una vida llarga i intensa i, com diu la seva néta Montserrat:

L'àvia ha fet molt en aquesta vida!

* La base d'aquest article aparegué en la revista *La Segarra*, de Santa Coloma de Queralt.

** Les quatre germanes són filles del matrimoni Ramon Bassols i M. Antònia Farrés.

*** «Cal Jaume Punto. Botiga Museu», a Santa Coloma de Queralt, havia estat la botiga dels nostres avantpassats, documentada ja l'any 1847 i amb més de 120 anys d'activitat. Un establiment on es podia trobar quasi de tot: adrogueria, confiteria, xocolateria, cereria, papereria, etc. Després de cinquanta anys s'ha reobert com a botiga del passat per a ser visitada en el present. ♦

Història dels capellans del Santuari de Núria

CARLOS BAIJET

Arribada d'una processó al Santuari. Foto: Adelaida Cubells (3-9-1934)

Les primeres notícies* de presència sacerdotal al Santuari de Núria es remunten al s. XIII. Sembla que als volts del 1270 hi ha constància de la presència d'una comu-

nitat de persones, els «**donats**», persones que es retiren del món per servir Déu en la soledat i assistir els pelegrins, i reben el tractament de «fra». Entre els anys 1280 i 1292 és **fra Amat** qui està al capdavant d'aquesta comunitat.

El succeeix, en 1292, **Pere Pascual**, prevere, que va rebre la concessió de conrear

* Informació extreta dels llibres:

- «*Història de Núria*», de Fortià Solà, prev.
- «*Núria, El Santuari del Pirineu*», de Miquel Sitjar i Serra
- «*Núria abans del cremallera*», de Jordi Mascarella i de Miquel Sitjar; com també d'apunts manuscrits de l'autor.

els camps que envoltaven l'església antiga. La rebé dels reis de Mallorca, aleshores governants de les Valls de Núria, en tant que eren comtes de Cerdanya.

El 1327 **Guillem Teixidor**, rector de Santa Llogaia de Cerdanya, confia a dos clergues distints la cura de la seva diaconia per dedicar-se totalment als afers del Santuari.

La comunitat de donats sembla extingida a principis del segle XV, tal com consta en «L'inventari de Béns» del 1460, quan els consellers de Queralbs estenen el títol a favor del sacerdot cerdà mossèn **Guillem Esteva**, sense intervenció de donats ni d'altra persona, i hi apareix la figura dels **pabordes**, que eren els consellers de Queralbs, presidits pel rector de la vila, que feia les tasques de **Sacerdot Conductiu**.

L'any 1527 en **Jaume Tubau** és designat com a primer capellà de Núria en aquesta nova etapa, i el seu successor va ser un familiar seu, en **Pere Tubau**, després d'unes disputes amb la família Solanell, de Ribes de Freser, que reclamava el títol de Comanador de Núria per a en Galceran de Solanell.

Del 1549 al 1588 ocupa aquest càrrec en **Jaume Alguer**, rector de Queralbs segons el testimoni del llibre de Fortià Solà «Història de Núria».

L'any 1607 el bisbe d'Urgell, Andreu Capella, signa un acord pel qual se suprimeix la figura del rector comanador, que anys abans havia recaigut en persones alienes a la Vall de Ribes, com en **Francesc Montgrau**, capellà de la Catedral de Barcelona.

En 1608 s'arriba a un pacte entre el rector de Queralbs i els obrers i ermitans nuriencs pel qual s'admetia l'ermità com a rector de Núria a canvi de la renúncia a determinats drets pecuniaris a favor de l'obra.

Se succeeixen diversos «sacerdots conductius» en els anys que podem veure esmentats aquí en la segona columna:

Jaume Boada	1639-1669
Josep Viguet	1646-1666
Joan Fabra	1654
Pere Tubau	1665-1668
Josep Masseguer	1668-1700
Joan de l'Hostal	1700-1702
Dionis Tragurà	1707-1709
Pau Martí	1709-1713
Pere Pinart	1713-1731
Jaume Tubau	1731-1747
Valentí Constans	1752-1764
Dr. Pau Pintor	1764-1773
Jaume Martí	1765-1783

En 1811, el Bisbat de la Seu decideix nomenar un sacerdot administrador en lloc dels clergues conductius. Recau aquest nomenament damunt en **Pere Tubau**, prevere de Serrat, i en virtut d'aquest canvi queden suprimits els pabordes o administradors posats per l'Ajuntament de Queralbs.

A la mort de Pere Tubau, en 1833, agafa el relleu **Joan Salomó**, prevere rector de Ventolà, que es convertirà en tota una institució al Santuari i serà conegut popularment com en «Joan de Ventolà». Dos anys abans de morir es rellevat per mossèn **Pere Rull** que s'estarà al santuari des de l'any 1892 fins al 1896.

En 1897 el cardenal Casañas, bisbe d'Urgell, nomena administrador únic mossèn **Eudald Batlle**, rector d'Urtx, que romandrà al santuari fins al 1915. Va ser molt estimat per tots els romeus i pastors.

L'any 1916 entra de capellà a Núria mossèn **Antoni Bataller**, el qual també porta l'ad-

ministració del Seminari d'Urgell. Mossèn Anton, que és com ha estat conegut per mig Catalunya i per tota la gent que pujava a Núria, va ser un personatge clau en el desenvolupament del Santuari. Cal destacar que a honor seu es va posar el nom de Sant Antoni a l'edifici que construït al costat dret de l'església i que actualment forma part de l'hotel.

En 1925 un jove capellà de Sort deixa la vicaria d'Agramunt per dedicar-se al Santuari de Núria: mossèn **Bonaventura Carrera**, que ja des de jove pujava anualment a Núria. L'any 1936 es va endur la imatge de la Mare de Déu a Suïssa per evitar-ne la destrucció.

Mossèn **Andreu Subirà**, antic col·laborador de mossèn Antoni Bataller, s'ocuparà de la direcció espiritual del Santuari durant els anys 1941-1953.

En 1944, en plena etapa de la postguerra espanyola, fou nomenat mossèn **Joan Capdevila** com a capellà custodi fins a l'any 1953, quan va ser substituït per mossèn **Francesc Verdés Cid**.

En aquesta època neix, sota l'empара del Bisbat d'Urgell, la «Lliga Espiritual de la Mare de Déu de Núria – Amics de Núria» (1958) gràcies a l'empenta d'un grup de famílies que estiuejaven al Santuari. Un dels seus objectius compartits amb mossèn Francesc va ser organitzar una gran festa litúrgica amb motiu de la coronació canònica de la Mare de Déu. Hi hagué, arran del famós segrest de la imatge durant més de quatre anys, conseqüències diverses.

És, doncs, important destacar la tasca duta a terme per mossèn Francesc Verdés en aquesta etapa important del Santuari de Núria.

L'any 1981 és nomenat capellà custodi mossèn **Josep Maria Ricart Tàsies**, el qual es va trobar amb el traspàs de tot el complex de Núria a Ferrocarrils de la Generalitat de Catalunya. A ell només li van quedar els ingressos recollits durant les misses. Va organitzar diferents concerts d'orgue, interpretats per l'organista Modest Moreno. L'any 1992 va

deixar el Santuari de Núria en ser designat rector a la Vall d'Aran.

Mossèn **Josep Mas**, canonge d'Urgell, accepta, en 1992, ser el capellà custodi de Núria, on exercia només els caps de setmana per la seva vinculació amb universitats estrangeres i al cos diplomàtic destinat a Pequín. Va ajudar a la difusió internacional del santuari. S'hi estigué un breu espai de temps, i deixa el seu lloc l'any 1997.

Agafa el relleu mossèn **Rafael Orri**, del qual resulta significatiu que fos ell mateix qui demanés d'ocupar aquesta plaça, ja que el bisbat tenia dificultats a trobar sacerdots degut a l'aïllament de les muntanyes del Pirineu.

Mossèn Rafael, antic actor del grup «Els Joglars», crea sinergies potents, tant amb la direcció de l'empresa «Vall de Núria» com amb l'associació «Lliga Espiritual de la Mare de Déu de Núria – Amics de Núria», i així celebra els 1200 anys de l'arribada de sant Gil a Núria, com també la inauguració de la primera ruta mariana a peu entre Montserrat i Núria l'any 2001 i l'establiment de relacions amb altres entitats de pelegrins, com la francesa «Amis des Chemins de Saint Gilles». L'any 2007 deixa Núria i s'estableix a la vila de Ripoll fins a la seva mort l'any 2012.

L'any 2007 es fan càrrec de la custòdia del Santuari i dels oficis religiosos els dos preveres residents a Ribes de Freser, que també s'encarreguen de les parròquies de la Vall de Ribes. Amb especial dedicació per part de mossèn **Joan Perera Faura**, que és qui passarà més temps al Santuari i s'encarregarà d'introduir-hi moltes millores, tant en l'església pròpiament dita com en tot el que fa a l'acolliment dels actuals «Pelegrins de Núria» i a tots els fidels devots de la Mare de Déu de Núria. ♦

«Assentar» i «assentar-se»

RAMON SANGLES I MOLESEE

els verbs **assentar** i **assentar-se** tenen diversos valors, tots relacionats amb el fet de posar quelcom sobre una base, fixar, establir, apuntar, anotar, etc. No els hem d'usar, doncs, en el sentit de *seure* o *asseure's* ni com a sinònims d'aquests, car «sentar» o «sentar-se» són verbs que no existeixen en català. És ben il·lustrativa aquesta frase: *El cap ben assentat i el cul ben assegut*. Detallem-ho.

— El verb **assentar** és sempre transitiu; té el significat de 'posar (alguna cosa) sobre la base, en una posició estable i ferma', de manera que direm: **assentar** una estructura sobre els fonaments, **assentar** una estàtua sobre el pedestal, **assentar** els fonaments d'un edifici. També pot ser sinònim de *apuntar*, *anotar*, *inscriure*, *registrar*.

Podem, doncs, dir: *Ja l'han assentat per soldat*. / **Assentem** una partida en el llibre major.

— El verb **assentar-se** és intransitiu pronominal. Pot tenir aquests significats:

- Pervenir, una cosa que fa moviment, a una posició estable, a un estat de repòs, d'immobilitat: *Com que van enguixar abans que l'edifici s'hagués assentat del tot, s'hi han fet esquerdes*. / *Quan la cúpula estigui ben assentada sobre les columnes donaran per acabat l'edifici*.

- El temps, mudar-se de tempestuós o variable, en bo, fix, estable: *Sembla que el temps s'ha assentat*.

- Assentar-se-li (a algú) el cap; posar seny, posar enteniment: *Aquell noi, tan esbojarrat com era, i ara s'ha ben assentat*.

- Un líquid tèrbol, assolar-se: *No belluguis l'ampolla i veuràs com el vinagre s'assenta*.

- Les barres, cloure's de manera que no es pot obrir la boca per a engolir res: **Se li han assentat les barres i quasi no pot obrir la boca**.

- Assentar-se bé (o malament) alguna cosa en el nostre cos. Fer profit al cos: *Una riella s'assenta bé*. / *Cap menjar no se li assenta bé* (i no diguem mai: «Aquest menjar no m'ha sentat bé», sinó: *Aquest menjar no se m'ha posat* (o **assentat**) *bé*. / *Qualsevol medicament se li assenta malament*. Per extensió: *Aquell arrambatge no se li havia assentat gens bé*.

- Establir-se permanentment una població en un territori: *Hi ha colons que s'han assentat en moltes parts de Catalunya*. Per extensió: *El nou diari ja s'ha assentat completament entre els ciutadans*. / *Aquesta tradició s'ha assentat ràpidament en la nostra cultura*. / *La democràcia s'ha assentat entre la població*.

Una **assentada** significa el fet de deliberar, asseguades, dues o més persones, sobre un tema: *Fem una assentada* (= *Posem-nos a parlar d'un tema concret*).

Per acabar, oferim alguns sinònims de **assentar** i **assentar-se**: *fundar*, *instituir*, *constituir*, *basar*, *consolidar*, *estatuir*, *fixar*, *establir*, *instalar*, *formar*, *crear*, *estructurar*, *organitzar*, *fer*, *col·locar*, *situar*, *posar*, *fonamentar*, *decretar*, *ordenar*, *decidir*, *apuntar*, *anotar*, *inscriure*, *registrar*, *passar*... ◆

«Ésser» o «estar»?

RAMON SANGLES I MOLES

Veiem arreu un excés en l'ús del verb *estar* en comptes del verb *ser* (el francès i l'italià ens poden servir de bona guia si tenim dubtes).

ÉSSER

— Expressa la **PRESENCIA** d'algú o alguna cosa en un lloc, sense fer referència a la durada o al fet de romandre-hi un cert temps. Exs.: *En Joan és a casa seva*. / *L'àvia és al menjador*. / *La fruita és a la nevera*. / *Els llibres són damunt la taula*. / *Ja som a l'aeroport*. / *En ser a la cantonada, va caure*. / Fa dues hores que la Marta és a casa.

En alguns contextos es pot emprar el verb *haver-hi*, com: *Damunt la taula hi ha els llibres*. / *Al menjador hi ha l'àvia*. / *Al pot petit hi ha la bona confitura*.

— Expressa també tant qualitats essencials com estats transitoris del subjecte, sense indicació de la durada ni de cap mena de connotació, llevat dels casos en què expressem un estat de salut o d'ànim d'un subjecte animat, com: *L'aigua és freda*. / *La sopa és salada*. / *El gerro és esquerdat*. / *La porta és oberta*. / *En Pere és boig*. / *La Maria és casada*.

— També indica «fer presència en un lloc» quan va acompanyat d'un circumstancial de temps de datació, que no duu un quantificador. Exs.: *Demà seré a Tarragona*. / *Ara sóc a l'institut*. / *Dilluns seré a l'oficina*.

— També vol dir «haver esdevingut», com: *Això ja és fet*. / *El llibre ja és acabat*. / *La paret ja és pintada*.

ESTAR

— Expressa la **PERMANÈNCIA** en un lloc, d'un subjecte dotat de moviment, sempre que en el context hi figuri un circumstancial de durada concreta, amb un quantitatiu (durada limitada) o una estada que acaba amb un «fins» (acabament de la durada). Exs.: *Vam estar tres hores a Girona*. / *Ens estarem a Manresa fins demà*. / *Ahir vaig estar a casa tot el dia*. (Fixeu-vos que tres hores, fins demà, tot el dia són circumstancials que expressen una durada limitada.)

— Significa 'residència en un lloc' o 'treballar en un lloc, oficina, empresa...', casos en què també és possible d'emprar la forma pronominal *estar-se*. Exs.: *S'està a Lleida*. / *El senyor Valls està en aquest despatx*. / *Ara estic* (o *m'estic*) *al carrer Emili Grahí*.

— Expressa que un subjecte qualsevol roman en un estat durant un temps determinat, sempre que en el context hi figuri una durada limitada de temps expressada per un quantitatiu. Exs.: *Demà estaré ocupat tot el dia*. / *El ferro encara estarà calent una bona estona*.

— Expressa que un objecte inert roman en un estat mantingut per l'acció d'un agent o quan s'hi expressa una intenció o finalitat determinades. Exs.: *La finestra està oberta perquè passi l'aire*. / *Tinc sempre el vi a la nevera perquè estigui fresc*. / *L'aigua del riu està embassada per una resclosa*.

— Expressa els estats de salut o d'ànim d'un ésser animat. Exs.: *La Maria està malalta*. / *En Pere està content*. / *Estic molt cansat*. ◆

Paquet Turisme Religios a la Vall de Núria

<https://hotelvalldenuria.cat>

Des de 224€ per persona segons temporada.

Gaudiu d'aquesta experiència de 3 dies / 2 nits, a la Vall de Núria, amb visita al Monestir de Santa Maria de Ripoll.

Gaudiu d'una experiència única al cor del Pirineu amb aquest programa especial d'activitats.

Descobriu la història, la cultura i la gastronomia de Núria, mentre us relaxeu en un entorn incomparable.

A més de l'estada i el règim escollit, us proposem un cap de setmana ple d'emocions i d'espiritualitat.

Més informació i reserves:

972 73 20 00

reserveshotel@valldenuria.cat

